

В. Ю. Гром,
аспірант, Інститут агроекології і природокористування НААН
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-5461-6929>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.9.407

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ПОКАЗНИКІВ ПРОДОВОЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

V. Hrom,
Postgraduate Student,
Institute of Agroecology and Environmental Management, NAAS

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE SYSTEMATIZATION OF FOOD SECURITY INDICATORS IN UKRAINE

Задля забезпечення продовольчої стабільності держави необхідно впровадити розгалужену систему цільових орієнтирів. Це дозволить органам державної влади приймати обґрунтовані та стратегічно вірні управлінські рішення. Об'єктивний моніторинг сьогодення потребує застосування специфічних метрик, які дають змогу аналізувати стан продовольчої галузі в динаміці, порівнювати вітчизняні показники з науковими стандартами та досвідом іноземних країн. Оскільки продовольчий сектор є невід'ємною частиною економічної безпеки держави, його стабільність визначається через систему критеріїв, що фіксують критичні межі (пороги) функціонування господарської системи. Отже, формування продовольчої стратегії неможливе без систематизації показників, що відображають реальні соціально-економічні процеси у сфері забезпечення продовольчої безпеки. Згідно з усталеними методиками оцінки, всі показники рівня забезпечення продовольством поділяють на три фундаментальні категорії: економічна доступність, яка відображає фінансову спроможність громадян купувати продукти харчування, їхню вразливість до різких стрибків цін, а також наявність державних програм підтримки споживачів у кризові періоди; фізична наявність та достатність, що характеризує обсяги продовольчих запасів, ризики перебоїв у постачанні продовольства, логістичні можливості та роль науково-технічного потенціалу в інтенсифікації аграрного виробництва; якість та безпека, які відповідають за відповідність харчових продуктів встановленим нормам та стандартам. Окрім загальноприйнятих критеріїв, наукова спільнота пропонує активно використовувати коефіцієнт самозабезпечення продовольством. Він демонструє реальний ресурсний потенціал держави та розраховується як відношення обсягу внутрішнього виробництва до загального споживання (яке, окрім продуктів для населення, включає витрати на насіння та корми для тваринництва).

To ensure the state's food stability, it is necessary to implement a comprehensive system of target benchmarks. This will enable public authorities to make informed and strategically sound management decisions. Objective contemporary monitoring requires the application of specific metrics that allow for analyzing the dynamics of the food sector and comparing domestic indicators with scientific standards and international best practices. Since the food sector is an integral part of the state's economic security, its stability is defined through a system of criteria that identify the critical thresholds of the economic system's functioning.

Consequently, the formulation of a food strategy is impossible without the systematization of indicators that reflect real socio-economic processes in the field of food security. According to established assessment methodologies, all indicators of food provision levels are divided into three fundamental categories: economic accessibility, which reflects citizens' financial capacity to purchase food, their vulnerability to sharp price fluctuations, and the availability of state consumer support programs during crisis periods; physical availability and sufficiency, which characterizes the volume of food reserves, risks of supply disruptions, logistical capabilities, and the role of scientific and technical potential in intensifying agricultural production; and quality and safety, which account for the compliance of food products with established norms and standards.

In addition to generally accepted criteria, the scientific community suggests the active use of the food self-sufficiency ratio. This indicator demonstrates the state's actual resource potential and is calculated as the ratio of domestic production volume to total consumption (which, in addition to products for the population, includes expenditures for seeds and livestock feed).

Since the food sector is an integral part of the economic security of the state, its stability is assessed through a system of criteria and indicators. These indicators establish critical (threshold) limits by which the viability of the entire economic model of the country as a whole is determined.

Building a reliable architecture of food security is impossible without developing and implementing a methodology for systematizing food security indicators. It will allow determining the quantitative and qualitative characteristics of complex socio-economic processes and phenomena occurring in the state.

Ключові слова: національна безпека, продовольча безпека, продовольчі загрози, продовольча стратегія, показники продовольчої безпеки, агробізнес, аграрна діяльність, методика.

Key words: national security, food security, food threats, food strategy, food security indicators, agribusiness, agricultural activity, methodology.

ВСТУП

Як ключовий елемент національної безпеки, продовольча безпека суттєво впливає на всі аспекти життя, адже доступ до їжі є базовою умовою життєдіяльності людини. Якість та рівень раціону громадян слугують прямими маркерами соціально-економічного рівня держави, безпосередньо впливаючи на стан здоров'я нації та середню тривалість життя населення.

Сутність продовольчої безпеки полягає у здатності держави гарантувати кожній особі фізичну та економічну доступність якісних продуктів. Пріоритет при цьому надається продукції власного виробництва, обсяги якої мають відповідати науково обґрунтованим фізіологічним нормам споживання.

Задля об'єктивного моніторингу цього стану необхідно застосовувати систему специфічних метрик, що в свою чергу дозволяє досліджувати загальну ситуацію в динаміці, а також надає можливість здійснити порівняльний аналіз національних стандартів із загальноприйнятими міжнародними стандартами, а також реальними показниками інших країн.

Оскільки продовольчий сектор є невід'ємною частиною економічної безпеки держави, його стабільність оцінюється через систему критеріїв та індикаторів. Ці показники встановлюють критичні (порогові) межі, за якими визначається життєздатність усієї економічної моделі країни в цілому.

Побудова надійної архітектури забезпечення продовольством неможлива без розробки та впровадження методики систематизації показників продовольчої безпеки. Саме вона дозволить визначити кількісну та якісну характеристику складним соціально-економічним процесам і явищам, що відбуваються в державі.

Метою даної статті є аналіз основних на сьогодні викликів та проблем на шляху до розробки та впровадження систематизованих показників забезпечення продовольчої безпеки України, а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності здійснюваних заходів задля підтримки продовольчої безпеки у кризових умовах.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження — здійснення аналізу продовольчих чинників, що впливають на забезпечення продовольчої безпеки України, діяльності сільськогосподарських суб'єктів господарювання в даній сфері та розробка методичних підходів до оцінювання рівня продовольчої безпеки за допомогою сукупності основних оціночних критеріїв у їх взаємозв'язку з огляду на взаємозалежність їх впливу, визначення значень та обґрунтування відповідних висновків щодо подальшого забезпечення необхідного рівня продовольчої безпеки держави.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Серед наукових праць, присвячених зазначеній проблематиці, можна виділити праці М. Бабієнко, Є. Бузовського, О. Варченко, О. Гойчук, В. Збарського, І. Кушнір, П. Лайко, Б. Пасхавер, Я. Пушак, П. Руснак, П. Саблук, Р. Тринько, а також інших вчених, які присвячені висвітленню даної проблематики та окресленню існуючих проблем та перспектив їх вирішення.

Попри вагомий науковий внесок вищезазначених дослідників, на сьогоднішній день не сформовано єдиних підходів діагностики стану та оцінки методичних підходів до систематизації показників продовольчої безпеки, що в свою чергу вимагає подальшого опрацювання даного питання.

Протягом останніх років питання визначення методичних підходів до забезпечення оцінювання рівня продовольчої безпеки держави залишалися поза увагою дослідників, що й визначає актуальність даної статті.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Методологічною основою даного дослідження є загальнотеоретичні методи наукового пізнання, фундаментальні положення і принципи економіки, що висвітлені в працях вітчизняних вчених щодо методичних аспектів систематизації показників продовольчої безпеки України.

Методи дослідження, у статті застосовано комплекс методів загальнонаукового рівня, зокрема: системно-структурний, факторний, логічний та аналітичний підходи. На рівні спеціальної методології використано типологічний інструментарій, що охоплює описовий, нормативний та структурний методи. Серед емпіричних методів дослідження використано вимірювання — при визначенні рівня самозабезпеченості основними видами продовольства; порівняння — при оцінці споживання основних продуктів харчування, а також оцінці середньодобового споживання населенням України основних мікроелементів у складі продуктів харчування.

Інформаційну базу дослідження складають матеріали та офіційні статистичні дані Державної служби статистики України, дослідження вітчизняних учених, матеріали власних досліджень.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Гарантування продовольчої безпеки як базового складника національної стабільності вимагає скоординованих зусиль усіх суб'єктів продовольчого сектору на державному та регіональному рівнях. Ключовим завданням є усунення загроз, що перешкоджають забезпеченню продуктами харчування, а також активне впровадження систем аналітичного спостереження та прогнозування ризиків.

Комплексним вивченням питань продовольчої безпеки займається Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО). Результатом цієї багатоаспектної роботи є щорічні аналітичні доповіді про стан глобальної продовольчої системи та якості харчування. Ці звіти готуються у партнерстві з ключовими міжнародними структурами, зокрема IFAD, UNICEF, WFP та ВООЗ.

Загальнодержавна оцінка рівня продовольчої безпеки в Україні здійснюється відповідно до Методики розрахунку індикаторів продовольчої безпеки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2025 року № 1140. [1].

Вищезазначена методика визначає єдиний державний підхід до оцінювання продовольчої стабільності України. Методика розроблена та адаптована до міжнародних стандартів і слугує інструментом для моніторингу ризиків, що можуть загрожувати національній безпеці.

Головне завдання даної методики — впровадження системи кількісних показників, які дозволяють не просто фіксувати стан ринку сільськогосподарської продукції, а порівнювати його з граничними (пороговими) значеннями.

Відповідальним органом за реалізацію цієї методики є Міністерство економіки, довілля та сільського господарства України (спільно з Державною службою статистики України та іншими органами державної влади).

Особливістю методики є те, що вона розділяє продовольчу безпеку на чотири фундаментальні вектори, а саме: 1) забезпечення потреб та калорійність (аналізується фізичне споживання 10 основних груп продуктів; добова енергетична цінність раціону харчування має бути не меншою за 2500 ккал; додатково, окремо розраховується частка продуктів тваринного походження, що свідчить про повноцінність харчування); 2) економічна доступність та соціальна рівність (вказує, наскільки гаманці громадян "встигають" за цінами на полицях; якщо домогосподарство витрачає на їжу понад 60% своїх загальних витрат, це сигналізує про низьку економічну доступність продовольства); 3) стабільність та незалежність (визначається рівень вразливості внутрішнього ринку сільськогосподарської продукції від імпорту; імпорт окремого продукту не має перевищувати 30% від загальної ємності ринку; 4) використання ресурсів та виробництво (визначається "пропускна здатність" внутрішнього ринку, що включає в себе показники споживання продовольства населенням, витрати домогосподарств на корми, посів та промислову переробку сировини та обсяг продукції, що втрачається під час транспортування та зберігання).

Загалом, методика є своєрідним комплексним аналітичним фільтром. Вона дозволяє державі бачити не лише загальну кількість продовольства в країні, а й її фізичну наявність, фінансову доступність для різних верств населення та рівень залежності держави від іноземних постачальників продукції. Узагальнюючим документом щодо результатів застосування цієї методики є щорічний звіт, що стає базою для прийняття стратегічних рішень у сфері агропромислового комплексу та подальшого вектору формування соціальної політики України.

Варто зауважити, що українська економічна наука пропонує понад 200 трактувань поняття "продовольча безпека". Спроба закласти правовий фундамент була зроблена наприкінці 2011 року, коли Верховна Рада України ухвалила відповідний закон, проте Президент повернув його на доопрацювання на початку 2012 року. Станом на зараз, правове регулювання даного питання

залишається на паузі: новий законопроект підготовлений і очікує на парламентські слухання.

Закон України "Про державну підтримку сільськогосподарства України" 24 червня 2004 року № 1877-IV дає визначення "продовольча безпека — захищеність життєвих інтересів людини, яка виражається у гарантуванні державою безперешкодного економічного доступу людини до продуктів харчування з метою підтримання її звичайної життєвої діяльності" [7].

Фахівцями Національного інституту стратегічних досліджень продовольчу безпеку визначено як "стан забезпечення населення продовольством на рівні, що гарантує кожному громадянину можливість повноцінного раціонального харчування якісними продуктами, задоволення дієтичних і специфічних смакових потреб населення" [2].

Попри те, ряд експертів трактують продовольчу безпеку як таку модель національної економіки, що гарантує наявність достатніх запасів їжі та її фінансову доступність для громадян, попри будь-які коливання на глобальних ринках. Ключовим фактором тут є розвиток внутрішнього виробництва, потужності якого мають коливатися від гарантованого мінімуму до цілкового самозабезпечення країни.

Продовольчу безпеку держави також трактують як міждисциплінарне соціально-економічне явище, що характеризує можливість держави забезпечити населенню збалансоване повноцінне харчування якісними й безпечними продуктами за умов належного фізичного й економічного доступу до них на основі внутрішньої продовольчої незалежності держави [3].

Для комплексного аналізу показників продовольчої безпеки необхідно сформувати репрезентативну систему показників, що охоплює всі виміри цього явища. Порівнюючи вітчизняний та зарубіжний підходи до формування показників для оцінювання продовольчої безпеки можна дійти до висновку про те, що вони мають суттєві відмінності, а подібними є лише невелика її кількість [4].

Для підвищення рівня самозабезпечення громадян продуктами харчування в Україні впроваджено ініціативу "Сади Перемоги". Проєкт реалізується в рамках міжнародної технічної допомоги SURGE за фінансової підтримки Канади. Ключовою місією програми є зміцнення національної продовольчої безпеки та запобігання виникненню голоду в умовах повномасштабної російської агресії [5].

Методологія програми підтримки орієнтована на оцінку ресурсного потенціалу територіальних громад та зміцнення їхньої продовольчої стійкості. Розрахунки базуються на аналізі демографічного складу населення, доступності торговельної інфраструктури, а також річних норм споживання основних продуктів харчування. Пріоритетним завданням є діагностика наявних проблем та розробка дієвих механізмів їхнього подолання.

Вивчення вітчизняних та зарубіжних наукових праць щодо продовольчої стабільності держави підкреслило гостру потребу у створенні універсальної методології для моніторингу харчового забезпечення на рівні окремих областей України.

Водночас, точність проведення даного аналізу неможливо досягти повною мірою у зв'язку з дефіцитом розгорнутих статистичних даних на рівні областей, зокрема щодо структури імпорту та кількості торговельних мереж. До того ж статистична звітність в основному зосереджена на відстаючих (фактичних) показниках, нехтуючи випереджувальними індикаторами. Відстаючі показники відображають результати діяльності та оприлюднюються після їх досягнення, тоді як випереджувальні індикатори дають змогу відстежувати процеси, виявляти прогалини й відображати можливі ризики [8]. Оскільки таку інформацію зазвичай доводиться збирати шляхом експертних оцінок, у запропонованій методиці було використано відкриті джерела та наданої Державною службою статистики України наявної інформації.

Повномасштабне вторгнення спричинило глибоку кризу: за перші вісім місяців 2022 року рівень інфляції

Рис. 1. Індикатори для визначення показників продовольчої безпеки України

Джерело: узагальнено автором за даними [6].

Таблиця 1. Методи оцінки показників продовольчої безпеки

Метод	Здійснення оцінки	Результат
Балансовий	фактичної наявності продовольства	формує поточний стан забезпечення продовольством
Індикаторний	критичних загроз забезпечення продовольством	формування подальшого вектору реалізації соціальної політики держави
Опитування	економічної доступності продовольства	демонструє реальний стан забезпечення продовольством всіх верств населення
Прогнозування	майбутнього врожаю	здійснення попередніх підготовчих заходів задля уникнення дефіциту продовольства

Джерело: сформовано автором за даними [6].

сягнув 19,5%, а харчові продукти здорожчали на чверть (+25,2%). Падіння реального валового внутрішнього продукту на 37,2% у другому кварталі 2022 року стало критичним ударом по купівельній спроможності населення, суттєво обмеживши здатність забезпечувати себе продовольством.

Продовольча стабільність регіонів України напряму залежить від соціального "портрета" населення.

У 2021 році спостерігався дисбаланс: західні області України (Волинська, Чернівецька) мали меншу частку працездатних громадян (~65%), тоді як східні області (Дніпропетровська, Миколаївська) — вищу (~76%) [6].

Найскладніша ситуація з робочими місцями зафіксована на Кіровоградщині (13,7%) та Волині (13%), не враховуючи прифронтові Донецьчину та Луганщину.

Масове переміщення людей створило колосальне навантаження на інфраструктуру. Наприклад, Львівська область у пікові періоди приймала до 600 тис. переселенців, а Київська, Дніпропетровська та Харківська області — по понад 300 тис. кожна. Це вимагає термінового розширення логістики постачання продовольчих ресурсів.

Щодо якості харчування варто відзначити, що даний показник оцінюється комплексно: від калорійності до відповідності держстандартам (ДСТУ). Середній показник добової норми споживання по Україні (станом на 2021 рік.) становить 2677 ккал на особу.

Найпоживніше харчувалися мешканці Івано-Франківщини (3070 ккал), найменш поживніше — Луганщини (2331 ккал) [6].

Продовольча безпека — це не лише про фактичну "наявність їжі", а й можливість її безперешкодно придбати. В даному випадку ключову роль відіграють розвинені мережі магазинів та ринків та стабільність постачання.

Рівень самозабезпечення регіонів обчислюється за двома векторами: співвідношення власного виробництва до обсягів споживання в межах однієї області та порівняння питомої ваги населення регіону з його внеском у загальнодержавне виробництво.

Проаналізувавши надані Держстатом показники можна виявити значний відрив реального раціону від закріплених рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України.

Серед іншого, м'яса при нормі 80 кг на рік, в середньому українець споживає лише 53 кг. Лідером є Київська область (61,2 кг), найменше споживання м'ясних продуктів — Луганська область (42,6 кг).

Щодо хлібних виробів, то у Києві зафіксовано найнижче споживання хлібопродуктів (76,2 кг проти середніх по країні 92,7 кг), що пояснюється переходом жителів міста на дорожчі або альтернативні продукти-замінники [6].

Для об'єктивної оцінки продовольчої безпеки необхідні регулярні локальні спостереження, оскільки загальна статистика часто не враховує динамічні зміни на місцях, спричинені війною та міграцією, але на сьогоднішній день дані статистичні відомості компетентними органами не відслідковуються.

Показник рівня доступності продовольства для населення оцінюється шляхом порівняння ринкових цін, купівельної спроможності та частки витрат на їжу в загальній структурі бюджету домогосподарств. Аналіз періоду з грудня 2021 по вересень 2022 року виявив критичне зростання цін, особливо в регіонах, що постраждали від бойових дій або окупації.

Наслідки пандемії та повномасштабне вторгнення Росії значно посилили роль показників імпортозалежності. Через блокування поставок із південних і східних областей України, внутрішній ринок переорієнтувався на зовнішніх партнерів. Наразі дефіцит вітчизняних товарів компенсується продукцією з Польщі, Словаччини та Туреччини.

Дослідження та інтерпретація показників продовольчої безпеки ґрунтуються на застосуванні аналітичного апарату, що забезпечує глибоку перевірку показників та дозволяє проводити аналіз із міжнародними стандартами.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження теоретико-методологічних та практичних аспектів забезпечення продовольчої безпеки України дозволяє сформулювати наступні висновки:

1. Незважаючи на наявність понад 200 наукових трактувань продовольчої безпеки, в Україні досі, визначення продовольчої безпеки як міждисциплінарного явища, що поєднує фізичну наявність, економічну доступність та якість харчування, потребує негайного до-

опрацювання на рівні закону для створення єдиного підходу.

2. Прийняття Методики розрахунку індикаторів продовольчої безпеки в

2025 році є стратегічним кроком до стандартизації моніторингу показників продовольчої безпеки. Розподіл оцінки на чотири вектори (енергетична цінність, економічна доступність, залежність від імпорту та ефективність використання ресурсів) дозволяє державі виявляти критичні загрози через систему порогових значень, що є базою для оперативного прийняття рішень у сфері агропромислового комплексу.

3. Повномасштабне вторгнення Росії спричинило трансформацію ризиків: від проблем фізичного дефіциту продовольства до кризи його економічної доступності. Інфляційні процеси (зростання цін на продукти на 25,2%) та падіння валового внутрішнього продукту деформували купівельну спроможність населення. Блокування традиційних аграрних регіонів півдня змусило ринок переорієнтуватися на імпорт з країн-сусідів (Польщі, Словаччини, Туреччини), що актуалізує питання посилення продовольчої незалежності.

4. Проведений аналіз демонструє суттєвий розрив між регіонами у споживанні основних продуктів та енергетичній цінності раціону. Демографічний "портрет" областей, рівень безробіття та вплив внутрішнього переміщення населення створюють нерівномірне навантаження на продовольчу інфраструктуру регіонів України.

5. Існуючий дефіцит розгорнутих статистичних даних на рівні областей України негативно впливає на здатність проведення аналізу. Для забезпечення національної стабільності критично важливим є впровадження системи регулярних регіональних спостережень та експертних оцінок. Програми на кшталт "Сади Перемоги" доводять свою ефективність як інструменти стимулювання самозабезпечення та зміцнення стійкості громад у кризові періоди.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку полягають у розробці адаптивних механізмів державної підтримки для регіонів із високим міграційним навантаженням та створенні інструментів цифровізації для прогнозування врожайності й корегування внутрішніх логістичних потоків.

Література:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2025 № 1130 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1140-2025-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.04.2026).

2. Шевченко, О.. Екологічна та продовольча безпека як складова забезпечення економічної безпеки України у стратегічному форматі. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право, 68, 2022, С. 110—117.

3. Гринишин, В. Продовольча безпека як економічний пріоритет аграрної політики України. Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія: Економіка АПК, 26, 2021, С. 77—80.

4. Мостова А. Д. Інформаційне забезпечення моніторингу продовольчої безпеки. Інфраструктура ринку. 2019. № 33. С. 103—109.

5. Сади Перемоги: типова програма. <https://hromady.org/sadi-peremogi-tipova-programa/> (дата звернення: 27.04.2026).

6. Державна служби статистики України: відповіді на запити на отримання публічної інформації (листи від 08.04.2026 № 22.2-05/327Пі-26 та від 13.04.2026 № 22.2-05/349Пі-26).

7. Закон України "Про державну підтримку сільського господарства України" від 24 червня 2004 року № 1877-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1877-15/ed20180815?lang=uk#Text>

8. Фурдичко О., Дребот О., Паляничко Н., Данкевич С., Окабе Й. Еколого-економічна звітність як індикатор стану лісгосподарського землекористування. Agricultural and Resource Economics. 2021. Vol. 7. №. 2. С. 219—250. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.-2021.07.02.12>.

References:

1. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2025), Resolution "On approval of the Methodology for calculating food security indicators", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> (Accessed: April 27, 2026).

2. Shevchenko, O. (2022), "Environmental and Food Security as a Component of Ensuring Ukraine's Economic Security in a Strategic Format", Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law, vol. 68, pp. 110—117.

3. Hrynshyn, V. (2021), "Food Security as an Economic Priority of Ukraine's Agricultural Policy", Bulletin of Lviv National Environmental University. Series: Economy of AIC, vol. 26, pp. 77—80.

4. Mostova, A. D. (2019), "Information Support for Food Security Monitoring", Market Infrastructure, vol. (33), pp. 103—109.

5. All-Ukrainian Association of Local Governments (2026), "Victory Gardens: A Model Program", Available at: <https://hromady.org/sadi-peremogi-tipova-programa/> (Accessed: April 27, 2026).

6. State Statistics Service of Ukraine (2026), "Responses to requests for public information", Letters dated April 08, 2026, No. 22.2-05/327Pi-26 and April 13, 2026, No. 22.2-05/349Pi-26.

7. Verkhovna Rada of Ukraine (2004), The Law of Ukraine "On State Support of Agriculture of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1877-15/ed20180815?lang=uk#Text> (Accessed: April 27, 2026).

8. Furdychko, O. Drebot, O. Palianychko, N. Dankevych, S. & Okabe, Y. (2021), "Ecological and economic reporting as an indicator of the state of forestry land use", Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal, vol. 7 (2). <https://doi.org/10.51599/are.-2021.07.02.12>

Отримано редакцією журналу / Received: 30.04.26

Професійно рецензовано / Revised: 08.05.26

Дата публікації / Published: 12.05.26